

COMPETITIVITATEA ECONOMICĂ ȘI FACTORII CARE O DETERMINĂ

Rodica BOGDAN, drd.
U.S.B. "Alec Russo"

La compétitivité c'est une catégorie économique qui représente un objectif majeur des politiques au niveau macroéconomique et microéconomique. La compétitivité nationale est influencée par une totalité des facteurs comme: la qualité et la disponibilité des ressources pumainer, l'éducation, l'état, l'innovation, etc. Le burt du travail de recherche est de relever l'influence de ces facteurs sur la compétitivité nationale.

Competitivitatea este o categorie economică ce reprezintă un obiectiv major al politicilor la nivel atât macroeconomic cât și microeconomic. Întreprinderile, prin intermediul specializării și competitivității au un rol important în ceea ce privește restructurarea activităților naționale.

Există o legătură de la cauză la efect între competitivitate și creșterea economică a unei țări, în sensul că nu poate exista o creștere economică durabilă fără a avea o competitivitate corespunzătoare.

Se elaborează studii pentru a evidenția factorii cei mai importanți de influență a competitivității naționale din acestea putem numi: calitatea și disponibilitatea resurselor umane, investiția în educație în general și în învățământul superior în particular, influența statului prin diverse politici, inovarea etc.

Vom examina câțiva factori de influență asupra competitivității economice naționale.

Resursele umane sînt unul dintre cei mai importanți factori în menținerea și creșterea competitivității. Odată cu transformările intervenite în sectorul economic s-au produs mari schimbări în acest domeniu și anume:

- în ultimii ani a crescut rapid migrația profesională;
- se manifestă tot mai intens creșterea șomajului;
- a sporit cota șomerilor cu calificare superioară;
- se utilizează nerațional potențialul uman;
- s-a redus spiritul inovational și creativ al angajaților etc.

Aceste schimbări au un impact negativ asupra competitivității. Creșterea competitivității este stopată și din cauza neconformității dintre resursele umane și exigențele pieței.

Creșterea competitivității naționale este în raport tot mai strâns cu calitatea resurselor umane, conștiința economică, motivația lor. Redresarea tuturor sferelor de activitate umană nu va înregistra performanțe esențiale pînă cînd la toate nivelele (orizontal, vertical) nu se va percepe că resursele umane reprezintă forța motrice principală, iar dezvoltarea lor trebuie să constituie reperul fundamental al competitivității.

Contribuția substanțială a resurselor umane în determinarea și amplificarea avantajului competitiv este determinată de faptul că:

- resursele umane produc și reproduc ceilalți factori de producție și asigură combinarea lor;
- resursele umane îndeplinesc rolul hotărîtor în procesul transformării resurselor naturale în bunuri și servicii;
- resursele umane reprezintă factorul generator al creativității și inovării;
- factorul uman este singurul capabil să asigure coerența și raționalitatea activității economice și să contribuie la sporirea eficienței.

În statele economic stabile, evaluarea și dezvoltarea resurselor umane, gestiunea lor este una din cele mai actuale și stringente probleme științifice și empirice, deoarece asigurarea calității înalte a potențialului uman este factorul determinativ în eficientizarea producerii, asigurarea competitivității produselor și supraviețuirea în condiții de concurență.

Republica Moldova doar se apropie de această problematică, de concepția esenței și semnificația ei.

În acest context, în scopul redresării situației în domeniu este necesar a fi revăzută abordarea și poziționarea resurselor umane ele fiind tratate ca factor prioritar în evoluția social-economică și unul din vectorii principali ai creșterii competitivității naționale.

-

Un alt factor de influență al competitivității naționale este *inovarea*. Ea reprezintă o combinație eficientă între resursele umane și potențialul tehnologic. Tehnologiile reprezintă unul din factorii principali ai decalajelor care separă diferite țări din punct de vedere social-economic. Dacă o țară ocupă primul loc după dezvoltarea tehnologică, celelalte țări automat trebuie să cumpere și să folosească tehnologiile date, și să adapteze cu întârziere noile condiții ale concurenței.

Conducătorii serviciilor de marketing trebuie să fie la curent cu schimbările ce au loc în mediul tehnologic și ce tehnică nouă poate fi pusă în serviciul de satisfacere a cererilor consumatorilor.

La întreprindere inovarea este vitală pentru dobândirea și menținerea avantajului competitiv. Poziția competitivă a unei firme este determinată de elementele de noutate pe care le folosește în producerea produselor.

Așa dar, inovarea exercită un important efect pozitiv asupra competitivității unei economii în general și la nivel de firmă în particular.

În condițiile schimbărilor tehnologice extrem de rapide și a vulnerabilității deosebite a întreprinderilor mici și mijlocii, importanța adaptării unor politici de sprijin a acestora din urmă apare vitală. Datorită mediului economic în continuă evoluție, complexității și turbulenței asociate schimbărilor tehnice și tehnologice de la o zi la alta, eficacitatea și predictabilitatea așteptată de la acest tip de instrumente de lucru devin incerte.

Dacă posibilitățile statului de a influența competitivitatea sînt limitate, rolul acestuia în creșterea competitivității nu trebuie neglijat.

Politica statului este importantă pentru competitivitatea națională și trebuie să fie îndreptată spre:

- crearea condițiilor normale de funcționare a mecanismelor pieței libere;
- orientarea economiei de către stat spre creșterea competitivității;
- participarea activă a statului la dezvoltarea infrastructurii;
- pregătirea cadrelor de o calitate înaltă;
- măsuri tarifare de asigurare a competitivității produselor destinate pentru export;
- formarea climatului pentru atragerea investițiilor;
- acordarea de credite pentru dezvoltarea sectoarelor economiei orientate spre export.

Activitatea statului presupune un ansamblu de reglementări interne și internaționale prin care este legiferată activitatea de piață a întreprinderii.

Aceste reglementări au apărut din următoarele cauze:

- a) necesitatea protejării unei firme de o altă firmă;
- b) necesitatea protejării consumatorilor, unele firme rămânând în afara controlului, pot produce mărfuri de proastă calitate, pot face reclame false, inducând în eroare cumpărătorul;
- c) introducerea reglementării de stat, necesitatea de a apăra interesele supreme ale societății.

Eforturile din partea statului trebuie să asigure transformarea pieței interne în factorul principal de asigurare a competitivității întreprinderilor și a produselor naționale pe piețele externe.

Un alt factor de o influență majoră a competitivității naționale este *sistemul educațional*. Noua economie, bazată pe societatea cunoașterii, acordă o reală importanță, cunoașterii, competenței și activităților de cercetare-dezvoltare. Piața globală contemporană devine tot mai competitivă, cunoașterea și competențele au mai multă relevanță decît oricînd. Pentru a putea să țină piept concurenței întreprinderile trebuie să fie capabile să învețe și să dezvolte noi competențe.

Competitivitatea unei țări se menține printr-o permanentă actualizare a cunoștințelor și a competențelor.

Țările nu se mai mențin competitive fără a proceda la o permanentă actualizare a cunoștințelor și competențelor.

Menținerea cunoștințelor și competențelor se exprimă prin calitate care devine concepția centrală în domeniul educației în general și în învățămîntul superior în particular.

Principalii factori care explică creșterea importanței calității învățămîntului superior putem menționa:

1. expansiunea sistemului de învățămînt superior;
2. creșterea cheltuielilor pentru învățămîntul superior;

3. creșterea mobilității internaționale a studenților, profesorilor și cercetătorilor, concomitent cu internaționalizarea pieței europene a muncii;
4. scăderea investițiilor publice în domeniul învățământului, rigiditatea pieței muncii, lipsa spiritului de inițiativă etc.

Așadar, putem menționa că a investi în oameni, a investi în educația acestora, a investi cu speranță și responsabilitate pentru viitor este calea către un nou model de ridicare a competitivității naționale.

În concluzie putem afirma că totalitatea factorilor sus numiți și alți factori sînt de o importanță majoră în menținerea competitivității naționale. Efectul lor maxim poate fi combinarea eficientă în sistemul social economic al țării.

Bibliografie

1. Belostecnic Gr. *Calitatea învățământului superior în contextul Procesului de la Bologna (14 ani ASEM)*, în: *Analele Academiei de Studii Economice din Moldova*, nr. 3. – Chișinău, 2005, pp. 8-15.
2. Toma A. Abordări metodologice privind adaptarea învățământului superior la condițiile economiei de piață.
3. Belostecnic Gr. *Concurență, marketing, competitivitate*. – Chișinău, 1999. – 287 p.